ॐ

गुजराथी शिक्षण माला.

पौष वद १ संवत १९७४.

पूर्व जन्म.

(ले. गो. ग. देवी, सातारा.)

पूर्व जन्मोमां अन्य शरी रोवडे करेला पुण्यपापरूप कर्मोना समूहाओ आ वर्तमान शरीर ते ते कर्मनां भोगवाववा उत्पन्न करेला छे. ते ते पुण्य-पापरुपी कर्मोना फळ अवश्य भोगववाज पडे, अेवो जग नियंतानो निश्चय छे. तेना साथमां वळी अेवो पण ठराव छे के फळ अप्यां विना छुटकाज नाहीं, भोगथीज कर्मनो क्षय थायछे. अन्य शरीरथी करेलां कर्मोनां फळ अन्य शरीर भोगवे अे अन्यायछे, वी शंका करवी नहि. कारण अहीं अेवो नियम छे के ते ते कर्मोन ळ भोगववा योग्य भोगाय तेनो बनाववामां आवे छे. मनुष्य रीरथी भोगववा योग्य कर्म फळोनां भोग पशु-पक्षीना शरीरोथी ज भोगवी शकाय; तेथी जेवी चालनां कर्मनां फळोमा भोग भोगवया होयछे तेने योग्य तेवां तेवां शरीरो तेटला काळना माटे निर्माण ाय छे, अने ते भोगक्षय थयो येठले स्थुल शरीरोना क्षय थई ाय छे अने अहीया येटले आशरीरमा करेला कर्म तेना फल सूक्ष्मा शरीररुपी उपाधी विशिष्ट जीव चैतन्य लोकलोकांतरमां बीजां भोग भोग्य शरीरोने धारण करी, ते ते कर्मफळ भोग भोगव्याज करे छे.

कर्म विविध प्रकारनां शरीरो उत्पन्न [illegible] सुधीज समर्थ थाय छे के ज्यां सुधी तेमने ज्ञानरुपी अग्निनो स्पर्श थतो नथी. ज्यारे ज्ञानोदय सुर्यनो प्रकाश थाय छे. अर्थात ज्ञानोदय थया पहेला जे जे कर्मो थयां होय छे, तेसघळांनी बीज शक्तिनो नाश ज्ञानोदय थतांज थइ जायछे. अग्निनो स्पर्श थवाथी जेवी रीते बिजमा रहेली उगी नीकळवानी शक्तिनो नाश थई जाय छे, अर्थात फरीथी नवां शरीरो उत्पन्न करवानुं सामर्थ्य कर्मोमा रहेतु नथी. दग्ध बीजवत् केवळ वाचिक ज्ञानमां कर्मबीजने शेकी नाखवानी शक्ति रेहती नथी; ए तो ज्यारे यथार्थ आत्मसाक्षात्कार थाय अने अहंता-ममता तदन छूटी जाय, त्यारेज ते स्वयंप्रकाश चैतन्य-ज्योतिनुं साम्य थाय छे. तेथीज कर्मबीज शेकाई जाय छे पछी तेनामां पुनःजन्म करवानु सामर्थ्य रहेतुं नथी.

ज्ञानोत्पति थया पछी मनमां आवे तेवां कर्मो करे तोपण ते कर्मो कर्ताने जरापण स्पर्श करीशकतां नथी, ज्ञानी जे कर्म करे छे ते हेतु रहित करेछे तेथी ते कर्मो बंधन हेतु थतां नथी. जेवी रीते उंधा घागर उपर पाणी रेडयुं तो तेनो स्पर्श अंदर थवानो नथी, तेवीज रीते, ज्ञानी जनोना बुद्धिपूर्वक कर्म कर्ता छतापण तेमने बंधनां हेतु थई शकतां नथी.

हवे येम शंका करशो के ज्ञानी पुरुष ये आजन्मे पाछला जन्मना करेला कर्मोनो नाश करी शकता नथी. प्रारब्ध कर्मो ब्रह्मविद्पुरुषेन पण भोगववां पडे छे. ज्यारे संचित अने क्रियमाण आ बनेलो नाश थयो त्यारे पुनरपि जन्मादिथताज नथी. कारण के जन्मादिमां कर्मोज निमित्त छे अने निमित्तनो नाश थयो तो नैमित्तिकनो सुतरां नाश थाय, एन्यायथी सर्वस्व त्यागी ब्रह्मवित्पुरुषनो पुनर्जन्म थतोज नथी अने जीवनमुक्त केहे व य छे.

माणसनो देह आकर्म भुमी छे, मुक्त थउ होय तो आ देहमाज मुक्त थवा आवे येटले फरी तने जन्म आवानो नही. तेना माटे वाणी शरीर अने मन, अे त्रणवडे करीनेज सधळां कर्म थायछे, अेवूं महानुभाव पुरुषोनु कहेवुछे ज्यारे आ त्रणे मांथी अेक पण हुं नथी. अर्थात वाणी हुं नथी; शरीर हुं नथी; अने मन पण हुं नथी हुं अे त्रणानो साक्षी होई त्रणेथी जुदो छुं; अटले के वाणीथी तथा, शरीरथी थता तथा मनथी थता कर्मनो कर्ता हूं नथी एम निश्चय करी कर्तृत्वाभिनिवेशनो जे मिथ्य-आरोप उपाधी ना संग दोषथी लागलो छे, तेने दूर करी स्वस्यरूपनुं भान करी पोताने विषे कर्त्तापणानुं अभिमान छोडी देई केवळ आत्मा आच साक्षी मानवाथी अने अनुभवमां लावी तदअनकुल करवाथी कर्मसंग वाध करी शकतो नथी.

कर्मरुपी फळनो बीजनो नाश थई जवाथी पुनर्जन्मनो पण नाश थाय छे, अेमां जरापणसंदेहनी वात नथी. आ प्रकारनु ज्ञान अनुभव मां आववाथी अज्ञानरूपी अंधःकारनो नाश थई जाय छे अने सूर्यपठे स्वयंप्रकाश आत्मज्योतिनो साक्षात्कार थइ अंतरमा प्रकाश उदय थायछ.

येवी रीते आत्मज्ञान थयु येटले पूर्व जन्म नो अने आगळना जन्मना माटे थणारा कर्मनो बंध थतो नथी. अने आजन्म मृत्युना फेरा माती छुटे छे.

पुनरपि जननं पुनरपि मरणम्।
पुनरपि जननी जठरे शयनम् ॥

आत्म ज्ञान थयु अने पोतानु कर्ते पणनो अभिमान छोड्योतो उपर कहेला स्तोत्र प्रमाणे वारंवार जन्मवूं, वारंवार मरवूं, अने वारंवार माताना जठरमा शयन करवूं येना जन्ममरणमांथी छुटवाने आत्म साक्षात्कार थवा जाय.

" परिषद् "

आपणामा शिक्षण ओछु छे आपणी चालीरितो हालना परिस्थि-स्तीनें जुळवा सरीखी नथी, ने आपणी औद्योगिक अवनती थायछे तेसारू आपणामहिला नेताओए परिषद भरावचानु ठराव्युं एरीते आपणी पहेली परिषद संवत १९६१ मा पुणामा भरी अने ते सारी पेठे परमेश्वरना कृपाथी पार पडी. ठ्याप्रमाणेंज आपणी बिजी परि-षदनी बैठक एच ठेकाणे भरीथी पण हमारा कंनशिबथंा कहो के वा हमारा दैवना दुर्विपाकथी कहो के आपणी बिजी परिषदनी बैठक सारीरीते थही नही. कारण के तेर पासेथी आपणी परिषद कोइ ठेकाणेसुद्धां भरी नही. हवे परिषद भागवासारू कारणो शुं थया के-वा गामे आ परिषद भागी अनें भागणारा नेतानो शुं उद्देश हतो ये बाबतनो वचार करवानी जरूरी नही हवे " मागच्यास ठेच पुढचा शहाणा " आ न्यायथी पछवाडना बैठकमा थयेली चुको ध्यानमा मुकीने आपणी त्रिजी बैठक केवातरी ठेकाणें भरावी जाईये.

जे वखतें परिषद भरावचासरू आपण प्रौढ माणस आगळ प्रश्न मुकी छी ते वखते येमना केहेवामा एम आवेछेके परिषद भरावीने शुं करवुं छे. एमने उत्तर ये छे के मानसिक औद्योगिक शिक्षण अने रुवा कुटवानी विगेरे नठारी चालो काढीनें अने लगनसारू हालना परिस्थितीनें अनुरूप एवा नियमो करवा माटे परिषद भरववानी अत्यंत जरूरी छे. जो तमो परिषद न भरावी तो तमारी मानसिक शारिरीक वा औद्योगिक प्रगती झट थवानी नथीं, नठारा चालो ने पायबंद बेसणार नही अने लगनना जुना नियमो पुरा करवासारु धरदार वेचवा लागशी.

बीजो एवो एक आक्षेप छे के गया वरसमा विसावड नगर

मातृभूमी मा प्रथम परिषद भरी हती अने ये दरसाल भरणार छे पछे आपणी तेर गामनी बंद पडेली परिषद भराववानु कारण शुं, आ प्रश्न पुछणारा माणसनो उद्देश आम जणाय छे के आपणा घरनो कारभार आपण न जोता बिजाए जे इये बिजू आपणी मातृभूमी ज विसावड नगर ये बहू लंबी होवानार्लादे ये ठेकाणे जाइने परिषदने हजर रेहवानु काम बहू कठण छे अने बहु खरचनु छे एक माणसने ते ठेकाणें जाईने अवा सारू रू. २५।३० लागी छी महाराष्ट्र दरिद्रो होवाना लिधे ते ठेकाणें जाईने परिषदने हजर रेहणारा आपणामाला माणसनी संख्या बहू थाडी पण कोई केहशे के परिषदने हजर रही करवूं छे शुं? एवा माणस ने मनुष्य स्वभावनु ज्ञान नथी एमज केहवु लागे छे, जो एखादी वात सांभळी तो मनपर जेटलो परिणाम थायछे तेनाथी वधारे जो ये वात ग्रंथमा वाची वा नाटकमा जुई तो वधारे अने येज वात आखथी जोईने तो घणो मोठो परिणाम थायछे तेमज आपण स्वतः परिषदने हजर रह्या तो परिषदमा पास थयेल ठरावनो घणो मोठोज परिणाम मनपर थाशे अने ठरावनी अंमल बजावणीही झट थाशे.

तेमज आपणा चालीरीती ने शिक्षण अने मातृभूमीना माणसना चालीरीती ने शिक्षणमा अंतर पड्यो छे तेसारू आपणी जुदी परिषद भरावबानी जरूरी छे, एनापरती काईये एवी समजण करीने लेईयेना के आ परिषदनो अने विसावड नागर परिषदनो संबंध नही. आपणए आम जाणये के विसावड नागर परिषद आ माता छे अने बिजी ' गुजराथी शिक्षण परिषद , इनु छोकरू छे.

परिषद भराव्याथी जे माणस परिषदनें हजर रेहशे तेनें आपणा अमोल बे त्रण दिन परिषदमा खरच करवा लागशी अने शिक्षण तथा औद्योगिक फंड सारू यथाशक्ती मदत करवी लागशे एटलाज

फकत तोटा छी जे आपणी ज्ञात लगनकार्यमा आपणा ऐपतंथी वधोर खरच करे छे, ते एवा क्षुल्लक खरचने पाछळ लेशे एम नहीं.

परिषदना लिधे अनेक गाम–शेहरना जातिभाइओने एकत्र करी एक बिजामा ऐक्यनी वृद्धी थायछे अने एकमेकनी ओळखान थायछे एक गाम महिला लोकना विचार बिजा गामना लोकनें मालेम पडी छो अने एक गामनी सारी वा नठारी चालो केवी छी येसारू माहिती मिळे छे. जो तमारी परिषद होय तो एखादा नवीन चळवळनें पाठिंबो आपवाने वा विरुद्ध जवानें आवशे. परिषदना लिधे तमोनें केहवी वात केहवानें मुख मळशे. कारण येज मुखती तमोनें आपणी तकरारो, विनंती अर्जी लोकना वा सरकारना आगळ मुकवा आवशी; नही तो तमारा विनंती आने तकरारो अन्तःकरणमाच रेहेशी आ परिषदथी तमोनें शिक्षण वा औद्योगिक ने अनाथ लोकोनें मदत सारू फंड जमाववा आवशे. आ फंडना विनियोग निचे लख्या मुजब जो कोई गरीब होय तो तेने शिक्षण सारू पुस्तकद्वारा अनें द्रव्यद्वारा मदत आपवी. श्रीमंत तथा गरीब बाळकोने जो ये वरगमा बोलावी पुस्तक वा द्रव्यद्वारा देणगी आपवी कारण के ये न्हानपणथी हुशार रह्याना लिधे आगळ नापास थावानो प्रसंग अवानो नही अने वरगम चढाओढती अभ्यास थशे. औद्योदिक फंड जमावीने तेमाथी नवा कारखाना काढीने तेमा निरोद्योगी माणसने गुंतावीने आपवुं अने ठेकठेकाणे न्हाना कारखाना सुरूं करवाना. अनाथ स्त्रीने इने लायक घरे काम करवा सारु आपीने इन पेटनी सारीरीते व्यवस्था करवी. जो कोई आपगामा लंगडा पांगळा वा घणो वृद्ध माणस छे तने दरमास ए देणगी दाखल रकम आपवी. एवाज प्रकारणा अन्य कामो करवा. छवटनु परिषदनु काम एटले समाजना परिस्थितीने अनुरुप एवा

चालोमा फरक करवा नठारा चालो काढीने नवा सोईरकर चालोने प्रधात पाडवो.

भाईओ तमारा छोकरा तथा छोकरीओ शिकये एम तमोने लाग छेका ? तमारामा बी. ए. थाइए एम समोने वांठ छे का? तमाराम वकील बॅरीस्टर थावा जुइए एम तमारी इच्छा छेका? तमोने आपण नातमा डाक्टरनो जरुरी छे का? आ बधी वातो थईए एम जो तमारी इच्छा होय तो परिषद भरावो अने शिक्षण सारु फंड जमावो.

तमारामा लक्षाधीश केटलाग छो ? तमारामा कारखाना केटलाग छो? तमारा मा मोटा बेपारी केटळाग छा ? तमारामा दस रुपयापर नोकरी करणारा माणस केटलाक छो ? तमारामा पेठसारु केटलाग लोक अन्य बेशथी भीक मागीशी ? तमारा मा पेटसारु बीजालोकनु कामो गुस रीतीथी केटलाग स्त्रियो करीशी ? आ प्रश्नना उत्तर मळावीने परीषद भरावो अने औद्योगिक फंड जमावो. तमो परीषद भरावशो एवी उ आशा धारुछुं.

सुचनाः—परीषद संबंधी कोइने लेख अगर कशी सुचना आपवी होयतो माळाना व्यवस्थापकने लखी जणाव जो.

गुजराती भाषा.

देश देशनीज भाषाओ जुदी जुदी होये एवा कई मेळ नथी. हिंदुस्थानमा जुदा जुदा मुलकनी भाषा बोलीओ जुदी होय छे भेट लुज नहि, पण अे देशना प्रांतोमी भाषामा पण फेर पडे छे, जेम भरत खंडमा गुजरात दक्षिण बंगाला वगेरे प्रांतोनी बोलीओ-मा फेर छे. देशना प्रांतोनी वात तो अेक कोरे मुको एकज प्रांतना

लोक पण केवी जुदी जुदी बोली बोले छे तेनो विचार करो. आपणामा केहवत छे के, " बारगाउये बोली बदलाय ,, ते तपाशी जोता खरी मालेम पडे छे जुओ के गुजरात छोडी दाक्षिण बणीक लोक ज बोले छे, तेमा अने भेज प्रांतना मध्यभागना लोक बोले छे, तेमा केटलो तफापत पडे छे? घणा झीणा भेदो विषे वात न करतां उपरथीज विचारीये तो गुजराथ माच घणा मोटा भेद मालेम पडे छे, गुजरात नो दाक्षिण छोडो एटले सुरत जिल्हो जे तेना लगतनो प्रांत. बीजो मध्य भाग एटले नर्मदाथी साबरमती, सुधी, अने' बिजो भेद पश्चिम गुजरात काठिआवाड वगेरे अे भागमा रहेनारा लोकोनि बोलीमा भेद जोशो तो जणाशे के तेमा फेर छे. दक्षिण भागना लोक शने ठेकाणे बधे स ज वापरे छे ' शुं करें छे तेनें बदले ' सुं करे छे ' बोले छे घणाक शद्बमा पण फेर छे. मध्य गुजरातना लोको भायडो कहे छे. तेनेच सुरत तरफ माठीडो केहे छे वळी व्याकरणना नियममा पण केटलेक ठेकाणे तफावत पडेछे, अमदावाद भणीना लोक कहे शेके. ' करीश मा ' ने सुरतना भागना, लोक कहेशके ' करतो नही , गामडाना लोक तो छेक नठारू बोले छे तेम के आम करशे तो हुं तने मारी नाखीश तेनें बदले आम करे हुं तो मारी लाखा, वळी कोली वगेरे लोक सनी ठेकाणे छ बोले छे. सावना बदले छाव काठिया वाडमा केटलाक लोक क, ख, ग, घ, ने ठेकाणे च, छ, ज, झ बोलवानी चाल छे, वखते ते उलटपण करेछे तेना दाखला ' क्यां अेओछो , तरे च्याजाओ सो खेतर ने छेतर प्रेमछे ने प्रेमसे येम घणाक फारकछे शद्बमा पण फरक छे, राम नाम शब्दना बदले रोम नोम, करीनें बोले छे.

आ उपर लखेला उपरथी आम जणाशेके एकळा गुजराथ

भेद छे. तो आपणा दखण माता केटला भेद थया तेनु कारण आहि या चोपडी ये उपरती अगर जे खरी बोली छे तेनू ज्ञान मळतुनथी खरूं शुं, अने खोटुं शुं, तेनो विचार सारी चोपडीओ वांची तथा शद्बना मूळपर नजर राखीनें करवो अने तेप्रमाणें लखउ ने बोलवूं

ले. गोपाळ. ग. देवी.

—+—

समाज उघाडो.

सताराने समाज निकळवाना आगळथी सतारानी शुं स्थिति हती अने समाज उघाडयापछी शुं फरकपडयो छे ये आ गामना समाजनी हकीगत वाच्या पछे समाज उघाडवानी केटलीक जरूरी छे ये बधायने मालेम पडशे.

आ समाज निकळवा आगळथी विद्यार्थीओनी शुं स्थिति हती ये जोईये. आपणा महिला घणाक विद्यार्थीओने मातृभाषानु ज्ञान नव्हंतु यानो बधा व्यवहार अन्यभाषमा एटले मराठीमा थातोहतो. गुजराथी बोलवु एटले आपमान करीने लेवो एवी समजण थईहती. केटलाक जणणे गुजराथी भणवासुद्धां आवतु नव्हतु पछे गुजराथी पुस्तक वाची तेनो अभ्यास करवानी वात जुदी. एवी स्थित होवाने बहु कारणो थया छी. एक के अमो आपणी मातृभुमी जे विसावड नगर ये सोडीने बहु लंबा पेट भरावासारू गया ते ठेकाणनी भाषा गुजराथी न होवाना लीधे ने येठेकाणें आवीने बहुदिन थवाना लीधे मातृभाषानो लोप थतो चालमोलो हतो ये लोप अटकावी धर-वासारु ये ठेकाणें गुजराथी शाळा व अन्य साधन नव्हतु. बिजु कारण येटले अमोने परिस्थिति अनुकुल नव्हती. सरवे देशमा मराठी भाषानो फेलाव थयो हतो. व्यवहार मराठीमा चालतो हतो. घरना पासे रेहेणारा कुटुंबनी भाषा मराठी हती बिजु कारण एटले अमारी

अज्ञ माताओ. येओने गुजराथी भणवा तथा वाचवा आवतु नव्हतु दरदिने येमना कानउपर गुजराथी शद्ब विना मराठी शद्ब आवव लाग्या गुजराथी शद्बनो संचय ओंछो थाईने मराठी शद्ब ते ठेकाणे आववा लाग्यॉ. चौथु कारण एटले गुजराथी निशाळा तथा समाज-जनो अभाव. गुजराथीनिशाळा न होवाना लीधे ये ठेकाणे भणनार छोकरा ओने ज्ञान मळाववानु साधन मराठी भाषा थई. रात्रंदिन मराठी ग्रंथ वाचवालाग्या लीधे अमारा मोढामा गुजराथी भाषा जाईने मराठी भाषा आवी मातृ भाषाना अभावना लीधे अमे अस्सल गुजराथी माणसती गुजराथीमा बोली शकता नव्हता. कारण अमारी भेसल भाषा ह्याने समजती नव्हती, अने ह्याना अस्सल भाषा-नु अमोने ज्ञान नव्हतु आ बधायनो परिणाम एटलोज थयो के अमो अमारी माता सोडीने बिजानी माता पकरी. टुंकामा केहेवानु एटले अमो न्हानपण पासेथी मोटापण सुधी "घेडगुजरी" बोलवा लाग्या, लखवाहीपण लाग्या. अने छेवटे बधो व्यवहार मराठीमा सुरु थयो.

आ समाज निकळवा आगळथी मोटा माणसनी शुं स्थिति हति ये जोईये. एकेमकना मनमा एकेमक बद्दले प्रेमना एवजी द्वेष हतो. एकजण बिजाने पाणीमा जोतो हतो. एमना मनपर मत्सरए जय मळाव्यो हतो. बिजु ह्याने एक मोठी काळजी लागी हाती के आपणी मातृभाषा महाराष्ट्रमाथी जाय छे के शुं? आपणा छोकरा गुजराथी भाषामा अज्ञ रेहेशे के शुं? आपणी माताभषा गुजराथी छे के नही एम ह्याने वाटशे के शुं? आपणा सरीखी आपणी मातृभुमि विसावड नगर छे एम ह्याने वाटशे? बिजु जे वखते ये अन्य ज्ञातउ-पर नजर नाखवा लाग्या ते वखते तेमना मनमा आम आववा लाग्यु के आपणा हकनु रक्षण करवासारु लेखक तथा वक्तानी जरूरी छे. जो आपणामा लेखक तथा वक्ता न होव्या तो आपणा हकउप

गदा आवानो संभव छे. आपणी मातृभाषानो उद्धारकरवा सारु ने लेखक तथा वक्ता निकळये ये सारु समाज स्थाप्यो.

आमारा महिला वृद्ध माणसा ओने अवी काळजा लागी हती के आपणा महिला लोकोने धर्मनु ज्ञान नही अने मनप्रमाण आचरण करीशी तेमने धर्मनु ज्ञान आपवा सारु समाजनी स्थापना करी.

छेवटे आसमाज निकळवा आगळथी ज्ञातनो एक हात एकमेर बिजोहात बिजीमेर बिजापग बिजोमेर एवी स्थिति थई हती; पण आ समाजनालांधे बधा भवथवनो संघटित स्वरूप प्राप्त थयु छे. तरुण पीढीने गुजराथी लखवा वाचवा आव्यु. सारा गुजराथी पुस्तकोनो संग्रह थवा लाग्यो. सारा लेखक तथा वक्ता निकळवा सारु दर रविओना दिने भाषण मुकवामा आव्यु. आ व्याख्याननं लिदे ज्ञानमेली नठारी चालो काढवानो प्रयत्न सुरू थयो. छेवटे कॉंग्रेसमा पास थयेला ठरावोनी सौम्यरीतीथी अंमलवजावणी करवानु ठर्‌यु. हवेतरी जे ठेकाणें समाज नही ते ठेकाणें समाज उघाडो.

संभाषण.

जे माणसने संभाषण करवानी कला बरोबर मालेम छे ते माणसना हातथी घणु सारु काम थशे अने ये बघायने प्रिय थशे. संभाषणना लीधे आपणे पोतना वचार बिजानें केहेवानें आवशी. येना लीधे आपणे पुस्तकथी छूट ज्ञान मळेश. आ साधननाथीज आपणे बीजाना मन उपर ठसो· उमटवाने आवेछे; अने थोडकाम केहेवानु एटले आपणु सुख तथा दु:ख आत्रलंबीन छे. ये केम छे? ये नीचे लखेला नियमो वाची तेना अंमलबजावणी कर्याथी मालेम पडशे.

चार माणस एक ठेकाणे बेठ्या तो एकादा क्षुल्लक त्रिषय चर्चा थायछे, अने ये वादविवादमा तासनातास निकळीने आइ ि; पण छे टे नफा कई थथो नथी ते वास्ते नीचे लखेला, नियमो ध्यान मा राखीये.

१. निरुपयोगी बात उपर बोलवाने आपणो अने आपणा मंड-ळींनो मोफत वखत खरच करीयेना.

जो आपण चार माणस अगर घणा माणस एक ठेकाणे बेठ्या एटले कडक अथवा जहाल भाषा बोलवानी संवय होयतो आपण आ नठारी संवय काढी नाखीये; कारण येनाथी आंपणु कार्य सिद्धीस जवानु नही.

२. मंडळीमा कडक वा जहाल भाषा वापरयेना.

३. पवित्र वस्तुपर टीका वा ये वस्तुनी किंमत ओछी थाय नेये वस्तु बावद बिजा सांभाळणाराना मनमा छता किंतु न आ १ एवी भाषा वापरये.

४. संभाषण कारिते वखते एवो विषय जोईने काढीये के येम बधायने [इन्टरेस्ट] गंमत वाटशे.

५. जे माणसथी आपणे संभाषण करवूं होय तो ये माणस सारो छे के नठारो छे ये जोईने येनाथी बोलिये; कारण के नटारा माणसथी बोलीने आपणो फायदो न थतां उलट नुकसानच थायछे.

६. आ बीजा माणसथी बोलतांना ये माणसनो स्वभाव जाणवा शिकया जो ये माणस आपणाथी मोठो होयथो येमने प्रश्न पुछीने आपण सांभळता बेसीये; ने ये ने होय तो तेने सारी बातो केहीने येनु कल्याण करीये.

७ जो संभाषण करतांना मंडळी निद्रा लेवा लागी तो एवो एक विषय काढाये के इनापर बधायने कांहीं तरी बोलवा आवशे.

अपूर्ण.

ज्ञाति समाचार.

पुनाः—श्री विसावड–नागर ज्ञाति बंधु मंडळमा निचे लख्या मुजब ठराव पास थयांछे.

नगरवालाः–शहा गोवर्धनदास वृंदावनदास.

शाहा हरीदास गोवर्धनदास.

गांधी लक्षुमणदास सामळदास

शाहा विठ्ठलदास पुरुषोत्तमदास.

उपर लखेला भाईयो अल्प वयमा श्री चरण थया ते बदले तेमना कुटुंब वत्सलनु तेमज नातनु बहुज नुकसान थयुंछ. ते बदलें आ मंडळ खास दु:खा छे. श्रीनी इच्छा. श्री तेमना आत्माने शांती अपशे.

पुना स. सेक्रेटरी.

" नगर ज्ञातिना नेताओनी ओहोटी. "

गया चातुर्मासमाने संपेला माहिनामा नगरमा आपणा ज्ञातिने लेग महराजनी पनोति (साडेसाती) लागी हती. नगर ज्ञाति-बंधूना (१) स्टेशनरी बजारना वेपारना तज्ञ [२] कापडना वेपारन जाणता, चार लोकोमा मन मळाइने साफ दिलती रेहेणारा कपी अने अल्प शेतकीना ज्ञाता [३] लुगडा बजारना उतार पेठना अग्र, सर, आपणा नगर ज्ञातिना महाजनना कळकळीना अस्सल हाडना पुढारी, अने टापटीपाथी रेहेणारा फॅशनना भोक्ता अने छेल्ला [४] आपणा वैष्णव धर्मनी सरवेजणा ओने साची माहिती आपीने तथा पोताना माथा उपर अखा आयु:कालमा एच धरमनी ध्वजा राखीने श्रीवल्लभाचार्ययें धरमना नियम निवेदन कर्या प्रमाणें आचरणार नेता; उपर शनी ग्रंथी नो अकाली फेरो पड्यो. शहा गावेर्धनदास-

वृंदाबनदास [२] शहा हरिदास गोवर्धनदास [३] गांधी लक्ष्मणदास सामळदास (४) शहा विठ्ठलदास पुरुषोत्तमदास. आ दरेकना मोढ उपर चतुर्मासना आगमथी तमो सूक्ष्म दृष्टी नाखी होततो दरेकनु उत्साही तेज, निष्काम हास्यवृत्ती, साहसी काटकता अने दृढ विरक्तवृत्ती तमोने आ नेताओना स्वभावमा खास जणाईअसती.

तमारा पासे आवा सद्गृहस्थो असताना एमनी किंमत समाजी नथी; ओवे आ लांबा गया एटले एमनी मूल्यता तमोने समजवा लागी. जेम लंडन बंदर पासेथी एखादु जहाज मुंबई बंदरने अववा लाग्यु असताना वाटमा चातुर्मासना दिवस होवानानिंदे एकदमा सोसाटानो वायरो अने मुसळधार वरसाद आव्याथी महासागरना हिम पर्वतासारखी प्रचंड लाटो जहाज उपर आवीने पोताना शक्तिथी माल तथा माणसा उपाडी लेई जायशे तेमच आ दक्षिणायनमा प्लेग संज्ञननो अकाळविकाळ राक्षसी होमकुंडनु सत्र चाल्यु असताना आपणा प्रखर अने जाज्वल्य सपाटाथी 'आपणा' नगरज्ञातिबंधुना उत्साही अने होतकरू तरुण माणसाउपर मानवी ओळखाना ताकदने न जुमानतां हात मारीने पोतानु कार्य करी लिदु. असो! आ दैवी विला, यमदंडनो अवतार प्लेगासीनो घालो अने नगर ज्ञातिबंधुन नेता ओपर ईश्वरना कोप थयो एम केहेवा मारे कांहीं बिलकूल शंका लागती नथी. कारण एकना पासळ एक आम चार सद्गृहस्थो माळाना मणका सारखा मृत्युमुखी पडया.

अहो तेमना प्रिय बांधवओ! आमारा सतारना 'विसावाड नागर हितवर्धक' समाजना तरफेथी केहेवु छे के आ तमारा उपर आव्यो लो संवत्सरी व्याहत्तरी घालानो दुष्परिणाम आवता उत्तरायणमा मनमाखास राखणार नथी तथा आवता संक्रातना ओगमथी तमो आपणा नगरना ज्ञाति भाईबेहेनोओने अक्षय्य शांतिसुखमा राखवा लागशो एवी आशा धारुछे. आ बाबतना पुणाना 'विसावड नागर ज्ञातिबंधुमंडळमा' समाजना तरफथीही पण दुःखकारक ठराव पास थयेला छे.

अल्प वयमा सारारीते वेपारमा-धंदामा पडीने आपणा पोताना-पुर्व पुण्याईथी थोडुंघणुं सार्वजनिकही काम करलु छे. अने छेला सद्गृहस्थओ ए आप सरवेजणाओने धार्मिक उन्नतिनी दिशाबतलाविने वैष्णवी ज्ञान आप्युं ए वास्ते ठाकोरजी निष्पक्षपातपणाथी तमना आत्माओने निरंतर शांतिसुख आपसे अने तमना कुटुंबवात्सल्योओ-ने भविष्यकालना इहलोकमा अखिलसुखमां राखेश एवी हुं आशा धारूं सुं.

सीना तटाकना भाइओ! मारु तमोने शेवटनु केहेवु छे के जेम तमारा पछवाडे सुं थयु ये जेम तमोने कांहीं केहेवाने आवतु नथी। तेमच वर्षा हेमंत ऋतुमा सोई गयेला शालिवाहनो पिंगलाने पासळ सुं थयु ए कांहीं केहेवाने अवणार नथी, अवे पासे पासे वसंतऋतुना दिवस आव्याना मुजब ए पिंगले मृदु गानपान करवा लागणार छे अने विक्रमिनो प्रभावही नुकतोच सुरू थइ गयेलोछें एकंदरीमा आवता सालनु कालमाननो भविष्य जोता तमोने शुभकालना चिन्ह जाणईशी माटे ए कालमा भाईबेहेनोनो भ्रातृभावनावृत्तीनी रहीने आनंदी आनंद राखजो।

शहा. वामनदास पु.

सन्माननीय गृहस्थोनु आगमन.

मि॥ कार्तीक व. ४ ना रविवारना दिने रात्रे ९॥ वागे शेट गोविंददास नारायणदास बनातवालाने पानसोपारी सारु समाजतर्फेथी आमंत्रण आप्यु हतु. विनंतीने मान आपीने आव्या. पछी शेट-गोवर्धनदास वेंकटीदासना अध्यक्षनानीचे शहा मनमोहनदास लक्ष्मणदासनु "परिषदनु महत्व" उपर व्याख्यान थयु. पेहेला प्रथम परिषदना बाबतना आक्षेपनु खंडन करी, पछीं परिषद न भराव्याथी आपणु केटलु नुकसान थयु अने परिषद भराव्याथी केटलाक

फायदा थसी येनु विवेचन कर्‍युं. पछे वामनदास पुरुषोत्तमदासए परिषद भरावानी केटली हालमा जरुरी छे, ने आपणी परिषद मे मासमा भरी जोईये अने परिषदमा शुं विषय लेवा अने शुं लेवा नही येनु विवरण कर्‍यु. पछे गोंविंददासए परिषद भरावचा सारु अडचणो शुं छी, अने ये केम निवारण करिये, ने लोकमत आ बाबतसारु शु छे एनु सारीपेटे विवरण कर्‍यु आपणी "शिक्षणमाळा" गुजराथी अक्षरमा प्रसिद्ध थाईये ये सारु मालाने गुजराथी टाइप आपवानु वचन आप्यु छे. छवटे अध्यक्ष—साहेबए बधा वक्तानु समारोपण करीने आपणा परिषद बाबतना बचार प्रगट कर्‍या. पछे देणगीनो स्विकार करीने पान होपारी वाटीने गोविंददास ना आभार मानीने सभा विसर्जन थई. कारतीक वद्य ७ बुधना दीने रात्रे ९ वागे भोरकर देवी रामदास किसनदास रामेश्वरनी जत्रा करीने आ ठेकाणे आव्या, तेमना दर्शन लेवासारु अने बधायने येमना भेटनो लाभ मळवासारु समाजतर्फेथी आमंत्रण आप्यु हतु. यें आव्यापछी शेट गोवर्धनदासना अध्यक्षना निचे दे—गोपाळदासए समाज काढवानो उद्देश शुं हतो, ने समाजए आ सुधीं शुं काम कर्‍युं, तेमज मालाए शुं कामगिरी बजावी ने आ केवी रीते काम करशे एनी छबी आगळ मुकी; पछे शहा वि दास तथावाममदासए परिषदना महत्वपर भाषण कर्‍यु. शहा मन हनदासए समाजमा लायब्ररी कां काढी, तेनाथी फायदो शुं थये थसे एनु विवेचन कर्‍यु. पछे भोरना नगरशेट देवी रामदास ए क के आ समाज जोईने म्हारे घणोज आनंद थयो छे, ने समाज मालाने उत्तेजन सारु हुं १५ रुपया देणगी दाखल आपु छुं. अध्यक्षसाहेबए देणगीनो स्विकार करीने रामदासनो अन्तःकरणपु— अभार मान्या पछे पानहोपारी आपीने सभा विसर्जन थयी.

———